

Tlačová konferencia Národnej banky Slovenska

dňa 18. apríla 2011

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Dobrý deň, tak vás všetkých vítam na tlačovej konferencii k analýze slovenského finančného sektora za celý rok 2010 a najskôr by som rada dala slovo pánovi výkonnému riaditeľovi pre dohľad nad finančným trhom p. Vladimírovi Dvořáčkovi.

Vladimír Dvořáček, výkonný riaditeľ Útvary dohľadu nad finančným trhom NBS

Vážené dámy, vážení páni, dovoľte, aby som uviedol našu analýzu, ktorú predkladáme dvakrát ročne. V tejto analýze sme zhodnotili vývoj na slovenskom finančnom trhu v roku 2010. Dovoľte, aby som ju najskôr uviedol a povedal tie hlavné závery z tejto analýzy a potom v ďalšej časti budeme mať takú kratšiu prezentáciu. Čo sa týka stavu a vývoja slovenského finančného sektora, najskôr by som chcel zhrnúť tie externality a vplyv vonkajšieho prostredia na slovenský finančný sektor. Ako viete, globálna ekonomika, ktorá v predchádzajúcich rokoch prekonala veľmi hlbokú finančnú a hospodársku krízu, zaznamenala v roku 2010 pomerne výrazné oživovanie. Toto oživovanie však bolo rozdielne podľa jednotlivých krajín. Výkonnosti jednotlivých štátov boli veľmi rozdielne. Na jednej strane máme krajiny Ázie, ktoré sa veľmi rýchlo rozvíjajú, aj najmä na základe vysoko-konkurenčne schopnej produkcie veľa exportujú – tieto rastú najrýchlejšie. Na druhej strane tu máme potom Spojené štáty, kde sa tiež v roku 2010 prejavilo množstvo pozitívnych trendov, ale treba povedať, že tu pretrváva naďalej množstvo problémov, ktoré súvisia najmä s trhom nehnuteľností. Osobitnou kapitolou je eurozóna ako taká, kde vieme, že je tu na jednej strane relatívne pomalý rast a je tu aj rozdielny vývoj v jednotlivých krajinách. Sú tu dve skupiny štátov: tie, ktoré sa relatívne rýchlo rozvíjajú a exportujú, to je Nemecko a ďalšie krajiny, ku ktorým patríme chvalobu aj my. Ale potom je to druhá skupina štátov, ktorá stagnuje, a sú to hlavne tie periférne krajiny, ktoré majú navyše problémy aj so svojou fiškálnou politikou. Takže toto sú tie externé faktory: Čo sa týka rizík, ktoré z tohto externého prostredia pre nás vyplývajú a potom vplývajú aj na slovenský finančný sektor, to sú také tri hlavné riziká: hlavné riziko je tu v oblasti fiškálneho vývoja v niektorých krajinách, a hlavne v krajinách eurozóny, čo má samozrejme na nás najväčší vplyv a tieto sa môžu negatívne prejavovať aj na tempe ekonomického rastu a v nákladoch na financovanie bánk. Druhým takým významným rizikom je prehlbovanie globálnych, obchodných a finančných nerovnováh. A tretím rizikom, ktoré sa začalo prejavovať najmä koncom minulého roka, je nadmerné zvyšovanie inflácie, ktoré je spôsobované nárastom cien komodít a potravín. Toľko k tomu vonkajšiemu externému prostrediu. Dovoľte, aby som ďalej zhodnotil tie hlavné trendy v slovenskom bankovom sektore. Pokiaľ bol rok 2009 charakterizovaný pre slovenský bankový sektor ako krízový, o roku 2010 môžeme povedať, že to bol rok oživenia. Prejavilo sa to vo viacerých oblastiach: Predovšetkým, čo konštatujeme radi, posilnila sa finančná pozícia bánk, stúpila aj

ziskovosť bánk, a to až na dvojnásobok, ale ešte stále nedosiahla úroveň pred krízou. A takisto tu existujú významné rozdiely medzi jednotlivými bankami, čo sa týka tejto ziskovosti. Pokiaľ hovoríme o raste ziskovosti, tak najvýznamnejší vplyv na rast ziskovosti mali práve príjmy z retailových operácií - tomu sa budem venovať teraz podrobnejšie. Ten rok 2010 je potvrdením, že slovenský bankový sektor sa orientuje stále viac na sektor domácností, platí to najmä pre oblasť poskytovania úverov na bývanie. V prvom polroku tento trend ešte nebol natoľko výrazný a bola tu skôr taká snaha klientov o refinancovanie starých úverov, ale potom v druhom polroku sa tento trend prejavoval naplno a začal rásť objem úverov aj na priame financovanie nehnuteľností. Toto súčasne malo aj priaznivý vplyv na oživenie trhu s nehnuteľnosťami. Tu niekde v tomto období aj začíname pozorovať dosť výrazný nárast konkurencie medzi bankami a to malo aj vplyv na to, že úrokové sadzby na úvery na bývanie, ktoré sú hodnotené dnes ako veľmi vysoké, začali práve v tomto období, niekedy okolo toho mesiaca október, klesať. Táto konkurencia, o ktorej hovorím, sa však neprejavovala len v oblasti úverov, ale sa začala prejavovať aj v oblasti depozít, čiže vkladových produktov, čo sa prejavovalo jednak v istej zmene úrokovej politiky bánk a takisto aj zavádzaním nových produktov. V ďalšej časti zhodnotím vývoj, ktorý bol v oblasti financovania podnikového sektora. Tento bol odlišný oproti sektoru domácností. Financovanie podnikov naďalej aj v roku 2010 stagnovalo a v podstate málo korešpondovalo s tým pozitívnym hodnotením, ktoré som povedal na začiatku, čo sa týka ekonomického oživenia. Objem novo-poskytnutých úverov vlastne rástol len v tých odvetviach, na ktoré mala kríza menší vplyv a kde nedošlo k takému výraznému zhoršeniu kvality úverov. Ale súčasne treba povedať, že ani zo strany podnikov neexistoval taký výrazný dopyt po poskytovaní úverov. Veľké korporácie boli financované do veľkej miery zo zahraničia a tak isté oživenie sme vlastne mohli sledovať len u malých a stredných podnikov. Čo sa týka investícií do cenných papierov, tu bol zaevidovaný najmä na začiatku roku 2010 významný trend, istý nárast, ale potom sa táto situácia už stabilizovala. Pokiaľ išlo o tie zahraničné dlhové cenné papiere, tak najväčší podiel tu mali štátne dlhopisy. V ďalšej časti by som na základe týchto konštatovaní chcel pomenovať aj isté riziká, ktoré sú pred slovenským bankovým sektorom, kde vidíme teda tie oblasti, ktoré budeme v budúcnosti oveľa pozornejšie sledovať. Samozrejme, že to najvýznamnejšie riziko naďalej pretrváva, to je kreditné riziko, aj keď konštatujeme, že v roku 2010 došlo k pozitívnemu trendu a k zmierneniu tohto kreditného rizika. To, že sa kreditné riziko zmenšilo, bolo spôsobené najmä tým, ako som už spomínal, bola posilnená finančná pozícia domácností a teda aj finančná pozícia bánk. Prispelo k tomu aj to, že to bolo obdobie relatívne nízkych úrokových sadzieb a takisto sledovali sme tu isté zmiernenie tempa rastu počtu nezamestnaných. Riziko máme identifikované najmä v oblasti možného nárastu úrokových sadzieb, je tu ten fakt, že veľká časť úverov je naviazaná najmä na krátkodobé fixácie a vyššiu citlivosť takisto môžu vykazovať hypotekárne úvery, ktoré boli poskytované pre špecifický segment, takzvané hypotéky pre mladých, kde po uplynutí tej 5-ročnej bonifikácie takisto môžu nastať isté problémy, ale tento podiel na trhu je relatívne malý. Čo sa týka korporátneho biznisu, to kreditné riziko tu pretrváva, aj keď ten rok 2010 priniesol predpoklady pre jeho zníženie. Treba povedať, že toto riziko zostáva naďalej významným, a to najmä

z dôvodu veľkosti expozície bánk voči niektorým podnikom, relatívne vysokej koncentrácie úverov a takisto stále pretrvávajúcej vysokej citlivosti podnikov na makroekonomický vývoj. Pozitívny signál však je to, že sa zlepšuje celkové ekonomické prostredie, že tu vzrástla podnikateľská dôvera a sú tu isté pozitívne signály aj na trhu s komerčnými nehnuteľnosťami. Čo sa týka trhových rizík, tak najvýznamnejším rizikom je riziko vplyvu zmien úrokových sadzieb na bankovú knihu a takisto sme konštatovali, že niektoré banky investovali relatívne významnú časť svojich aktív do dlhopisov, ktorých cena sa v priebehu roka 2010 znížila. My samozrejme, keď vyhodnocujeme riziká slovenského bankového sektoru, tak využívame taký veľmi obľúbený v súčasnej dobe nástroj, a to sú stresové testy. Národná banka tieto stresové testy robí už roky a to dvakrát do roka, v polročnej periodicite. Takisto súčasťou tejto analýzy, ktorá bude zverejnená, bude tu aj vyhodnotený ten stresový test, ktorý sme robili teraz. V zásade tieto stresové testy, ktoré sme robili, potvrdili, že slovenský bankový sektor vykazuje stabilitu, pričom sme modelovali dva také záťažové scenáre. Prvý scenár bol založený na tom, že sa prehlboval negatívny fiškálny vývoj v krajinách eurozóny a tento teda mohol tlmiť ekonomický rast a zhoršiť prístup spoločnosti k zdrojom. Druhý scenár, ktorý sme modelovali, bol scenár poklesu ekonomického rastu a súčasne sprevádzaný s nárastom inflácie, ktorá bola vyvolaná rastom cien komodít. Obidva tieto záťažové testy na obidva tieto scenáre, ktoré sme robili, dopadli tak, že bankový sektor ako celok vykázal stabilitu, a pričom taký ako mierne negatívnejší dopad by sa dal očakávať, keby nastal ten druhý scenár. Takže toľko k stresovým testom, nakoniec bude tu ešte v prezentácii o tom podrobnejšia informácia. A na záver by som ešte snád len v niekoľkých heslách zhrnul, aby som nehovoril len o bankovom sektore, ale aj o situácii v ostatných sektoroch finančného trhu. Čo sa týka poisťovníctva, vidíme tu dosť rozdielny vývoj v oblasti neživotného poistenia a životného poistenia. Zatiaľ, čo došlo k istému oživeniu záujmu o produkty životného poistenia, sektor neživotného poistenia stagnuje a pretrváva tu ten nepriaznivý stav z roku 2009. Môžeme konštatovať, že silná konkurencia a nedostatočná nová produkcia sa podpísali pod tento negatívny vývoj. A najväčšie odvetvie toho neživotného poistenia, a to poistenie automobilov, dosiahlo najnižšiu úroveň poistného od roku 2003. Takisto ďalší nepriaznivý faktor, ktorý tu v oblasti poisťovníctva bol, bol aj výskyt živelných udalostí, ktoré tu boli v roku 2010. Teda celkovo môžeme konštatovať aj, že zisk poisťovní v roku 2010 bol nižší ako v predchádzajúcom roku. Čo sa týka dôchodkového sporenia, v oblasti starobného dôchodkového sporenia vlastne zostala štruktúra majetku konzervatívna vo všetkých troch typoch dôchodkových fondov. Tie rozdiely medzi nimi sa dokonca ešte viac zmenšili a rástol tu objem investícií do slovenských štátnych dlhopisov. Čo sa týka doplnkového dôchodkového sporenia, tak tu boli v roku 2010 pomerne významné zmeny. Zastúpenie akcií a podielových listov v štruktúre majetku niektorých doplnkových dôchodkových fondov výrazne rástlo a ďalšie zmeny nastavenia parametrov portfólia viedli aj k zvýšeniu vystavenia doplnkových dôchodkových fondov voči trhovým rizikám. Poslednou oblasťou, ktorú tu hodnotíme, je oblasť kolektívneho investovania. Tu bol relatívne pozitívny vývoj. Ten makroekonomický vývoj sa prejavil aj v raste čistej hodnoty aktív v podielových fondoch kolektívneho investovania. Bol tu nový prílev prostriedkov do týchto fondov, a to hlavne v prvých mesiacoch roka 2010.

coch roku 2010. Avšak vo väčšine kategórií výkonnosť oproti roku 2010 poklesla. Toľko na úvod z mojej strany a ďalej odovzdávam slovo Marekovi Ličákovi.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík finančného trhu NBS

Ďakujem pekne. Pán Dvořáček vám povedal také zhrnutie, také základné trendy, to, čo vlastne sme videli vo finančnom sektore v roku 2010. Nebudem to opakovať. Ja sa len pokúsim doplniť viaceré trendy, poukázať na viacerých číslach, prípadne na grafoch, aby ste mali lepšiu ilustráciu o tom, čo sa vo finančnom sektore v roku 2010 udialo. Možno len tak stručne k tomu makroekonomickému vývoju: Ako sme spomínali, HDP a mnohé iné makroekonomické indikátory sa zlepšili, čo vnímame pozitívne. V Spojených štátoch to bolo lepšie ako v roku 2009, rozvíjajúce krajiny skôr majú problém s tým, ako sa vyrovnávajú s rastúcou ekonomikou, rastúcou infláciou. Na druhej strane máme ale aj eurozónu, ktorá zaznamenala podstatne horšie výsledky. Ako celok rástla mierne a videli sme pomerne veľké rozdiely medzi jednotlivými štátmi. Takže tam treba, tam je dôležité spomenúť, že Slovensko bolo práve medzi krajinami, ktoré zaznamenali prudší nárast ako ostatné, ťažili sme hlavne z vývoja v Nemecku, takže to bolo obrovské pozitívum, čo sa následne prejavilo aj na bankovom sektore. Napriek týmto zlepšeniam, to už pán Dvořáček spomínal, vidíme viaceré riziká. A tie riziká je potrebné stále brať do úvahy, netreba čítať len tie základné headline informácie, ale je potrebné vidieť, čo za tým sa môže skrývať. Takže viaceré tie predikcie, ktoré ponúkajú rôzni analytici, je potrebné zobrať do úvahy, že existujú určité riziká, ktoré keď nastanú, tak tie predikcie sa nakoniec môžu zmeniť. Dobré, samotný finančný sektor, ešte skôr ako prejdem k bankovému sektoru, finančný sektor ako celok, to znamená banky aj ostatné sektory zaznamenali skôr pozitívne trendy. Vôbec nárast aktív bol pozitívny, podstatne vyšší ako v roku 2009, podobne ziskovosť. V podstate s výnimkou poisťovní väčšina sektorov zaznamenala nárast ziskovosti, to je veľmi pozitívne. Podobne sa aj ten vzťah medzi reálnou ekonomikou a finančným sektorom ešte viac zocelil, hlavne medzi domácnosťami a bankami. A v prípade podnikov, tam už vidíme dlhodobejšie akýsi odklon nášho podnikového sektora od domáceho finančného sektora. Vidíme, že stále väčšou mierou sa podniky financujú zo zahraničia. Vidíme to jednak pri financovaní, ale podobne aj pri vkladoch. Čiže tam zdá sa, že to prepojenie je väčšie voči zahraničiu a stále to rastie a tou krízou to tak trochu bolo aj umocnené. Dobré, teraz by sme prešli k retailu. Retail bol v podstate takým najzaujímavejším sektorom. Už sme spomínali určité zmeny. Ak si pamätáte už v analýze za polrok 2010 sme hovorili o tom, ako nastáva určitá zmena vo financovaní. Financovanie retailu výraznejšie rástlo a hlavne sa prejavilo ku koncu, teda v druhej polovici roka 2010. To, čo do veľkej miery ťahalo, alebo, čo bolo dôvodom nárastu financovania, bola práve možnosť refinancovania. Jednak to bolo dané - práve to, čo vidíte na pravom grafe - rozdiel medzi úrokovými sadzbami na starom úvere a novými úvermi. To znamená pokiaľ máte úver a máte vyššiu sadzbu a zároveň viete, že na trhu sú banky, ktoré pri nových úveroch ponúkajú podstatne nižšiu sadzbu, je to pre vás výhoda. Čiže čím väčší je tento rozdiel na pravom grafe, tým viac máte príležitostí na to, aby ste využili nižšie sadzby. A vidíte hlavne v priebehu roka 2010 ten rozdiel bol výz-

namný a ešte stále je významný, pretože ten graf zachádza až po január 2011 a pokračoval vo februári 2011. Čiže ten priestor na refinancovanie stále tam existuje. Samozrejme klienti nie sú sami osebe, teda nie sami od seba by išli týmto spôsobom do refinancovania, ale bolo to tlačené aj bankami, keďže banky ponúkali takéto produkty, ktoré umožnili refinancovanie. Čiže to refinancovanie bolo dôležité. Podobne, a hlavne sme to videli v druhom polroku, a kulminovalo to v poslednom štvrtroku 2010, domácnosti stále viac išli do úverov, ktoré už neišli len do refinancovania, nepoužili iba na refinancovanie, ale aj do reálnej ekonomiky. A prejavilo sa to aj na trhu nehnuteľností, pretože to je väčšinou indikátor toho, čo sa deje na trhu úverov a videli sme, že stúpili počty transakcií s novými bytmi a podobne už začali rásť ceny niektorých nehnuteľností v určitých segmentoch. Takže videli sme, že už stále viac tých úverov ide aj do reálnej ekonomiky, čo je pozitívne. Pán Dvořáček spomínal aj nárast konkurencie, to je veľmi dôležité. Tá konkurencia sa prejavila hlavne v poslednom štvrtroku, ako sme spomenuli hlavne od októbra a bola ťahaná niekoľkými faktormi. V prvom rade to bola úroková politika, to bolo hádam najpodstatnejšie a to vlastne zobrazuje ten ľavý graf. Tam je jedna pomerne zaujímavá vec. Skúšali sme urobiť takú predikciu úrokových sadzieb. Máme modely, ktoré pomerne presne, aspoň na základe toho historického vývoja, dokážu odhadnúť, aké úrokové sadzby banky budú ponúkať na základe určitých premenných: napríklad medzibankových sadzieb alebo dlhopisov. A keď sme sa pozreli na to minulé správanie, tak nám vychádzalo, že ak by sa banky správali tak, ako sa správali v minulosti, tak tie úrokové sadzby v poslednom štvrtroku alebo v druhom polroku mali buď stagnovať alebo mierne rásť. Ale konkurencia - to je vlastne tá čiara, kde máte tie štvorčeky - ale konkurencia spôsobila to, že tie reálne sadzby, ktoré banky poskytnú, boli nižšie, to znamená išli nižšie. To znamená, môžeme povedať, že v tomto polroku sa banky úplne inak správali, ako sa správali doteraz. Ako keby zmenili tú štruktúru správania pri stanovovaní úrokových sadzieb. Čo je dôležité, keď sme si to porovnávali so zahraničím, Slovensko trošku v tomto vyniká. To znamená väčšina štátov v eurozóne úrokové sadzby dvíhala na nové úvery, my sme išli dole, to znamená správali sme sa úplne inak v tomto polroku ako ostatné štáty. To je dôležité a je to hlavne v prospech tých klientov a je to výsledok práve tej rastúcej konkurencie. Menili sa trhové podiely ako výsledok týchto zmien, či už úrokovej politiky alebo úverových štandardov. Na pravej strane skúsím vysvetliť, čo je na tom grafe. Podstatná je tá sivá čiara, a tá sivá čiara hovorí o tom, zobrali sme trhové podiely jednotlivých bánk a zobrali sme štandardnú odchýlku. Pre tých, ktorí nepoznate ten pojem, v podstate štandardná odchýlka hovorí, ako sa to mení, aká je volatilita. Čiže pokiaľ tá čiara sivá je rovná, vtedy znamená, že tie trhové podiely sa veľmi nemenili. Ale akonáhle stúpa, tak vtedy znamená, že trhové podiely sa výraznejšie menili. A tam máte možnosť vidieť, že v roku 2009 - to bolo hlavne dôsledkom krízy - tie trhové podiely sa výraznejšie zmenili, to znamená banky si ich začali meniť. Následne sa to stabilizovalo a znova výraznejšie stúpila štandardná odchýlka v druhej polovici roka 2010, a hlavne posledný štvrtrok. To indikuje, že skutočne tie trhové podiely sa menili. Čiže táto štandardná odchýlka je dobrým ukazovateľom toho, že skutočne banky začali meniť tieto podiely. Zaujímavosťou, keď sme to predĺžili trošku do minulosti, tak by ste videli, že tie trhové podiely až tak výrazne sa nemenili a pre

toto obdobie je trochu významnejšie v porovnaní s minulosťou. Ďalej by som ostal ešte pri domácnostiach, ale prejdeme ku kreditnému riziku. Tým, že tá makroekonomická oblasť sa zlepšovala, hlavne naša makroekonomika, keď zoberiete HDP alebo vývoj v podnikovom sektore, v priemysle sa to zlepšovalo, zákonite sa to prejavilo aj na schopnosti domácnosti, podnikov splácať svoje úvery. Videli sme to pri domácnostiach, zlepšila sa finančná pozícia domácností. Domácnostiam pomohlo aj to, že tie úrokové sadzby boli dole, išli nižšie, a tým, že si refinancovali úvery pri nižších sadzbách, tá ich finančná pozícia dostala určitú úľavu. To znamená ten podiel splátky na príjmy sa znížil a tým pádom to domácnostiam čiastočne pomohlo. Stále ale vidíme určitú neistotu, vidíme neistotu pri nezamestnanosti. Vidíme, že trochu sa zmenila štruktúra prírastku ku nezamestnanosti. Kým v roku 2009 to boli ľudia v oblasti priemyslu, teda tie nižšie príjmové skupiny, teraz to už ide skôr k tým vyšším príjmovým alebo väčšinou sú to úradníci, učitelia a to sú už zároveň skupiny, ktoré sú viac zadlžené. Čiže to vnímame ako určité riziko. To, čo ale môže byť riziko do budúcnosti, je vlastne možný nárast úrokových sadzieb – ten už vlastne začal. Na druhej strane tá rastúca konkurencia tomu môže pomôcť, teda zmierni to riziko. Pretože aj keď trhové sadzby pôjdu hore, medzibankové, ale banky budú naďalej viesť tvrdý konkurenčný boj, tak tá miera prenesenia úrokových sadzieb môže byť nižšia. A to vlastne môže znova pomôcť tým klientom a zmierniť aj to kreditné riziko. Tá konkurencia, ako sme spomínali, prináša pozitívne veci, ale samozrejme aj negatívne. Tou negatívnou je to, ako banky nastavujú štandardy. A na pravom grafe máte možnosť vidieť vývoj LTV. LTV je v podstate pomer hodnoty úveru, hodnoty zadlženia. To znamená, za koľko banka je ochotná vám prefinancovať, koľko musíte zložiť vlastných peňazí na financovanie určitej nehnuteľnosti. A čím vyšší je tento pomer, tým väčšie riziko banka v podstate podstupuje v prípade, že dôjde k zlyhaniu úveru. A tu vidíte znova tú konkurenciu v roku 2010, keď to LTV išlo hore. To znamená banky boli stále ochotné väčšiu sumu z tej hodnoty nehnuteľností financovať. Takže všeobecne treba dávať pozor ako sa vyvíjajú úverové štandardy, aké riziko cez tie štandardy banky následne na seba berú. Ďalej by som prešiel k úverom podnikom. Viacmenej tie trendy boli také, ako sme videli v prvom polroku, to znamená stagnácia poskytovania úverov, aj keď je dôležité spomenúť v posledných mesiacoch znova sa zrýchlilo poskytovanie úverov hlavne voči určitým segmentom. Zaujímavý graf je na ľavej strane. Je to, len trochu popíšem, je to divergencia. Ako vidíte, hlavne v roku 2007 - 2008, ten príspevok jednotlivých sektorov bol viac menej rovnomerný k tomu rastu úverov. Ale v roku 2009 a 2010 bol obrovský rozdiel medzi tými sektormi. A v podstate to hovorí, že niektoré sektory, hlavne tie, ktoré boli menej poskytnuté krízou, tie boli financované, ale tie viac poskytnuté, tie boli v menšej miere, a tam vidieť skôr výrazný pokles, pokles toho financovania. Kreditné riziko podnikov podobne ako pri domácnostiach vzhľadom na to, že sa zlepšila ekonomika, pozícia podnikov, to sa zmierňovalo. Naďalej však hovoríme, že riziko existuje v komerčných nehnuteľnostiach, aj keď aj tento segment zaznamenal určitý pozitívny vývoj. Čo sa týka investícií do cenných papierov, tie tvoria pomerne významnú časť bilancie našich bánk, podstatnú časť tvoria naše štátne dlhopisy. Výraznejšie vzrástli tie investície hlavne v prvom polroku, to už sme hovorili v tej polročnej analýze. V druhom polroku, ako máte možnosť vidieť, tie zmeny stavu

boli v podstate minimálne, to znamená - k veľkým zmenám už následne nedochádzalo. Už sme spomínali nárast čistého zisku, hovorili sme o tej divergencii, alebo o tom nerovnomernom náraste ziskovosti, kde väčšina bola koncentrovaná v troch, štyroch bankách, z toho nárastu ziskovosti. Domácnosti boli jedným z tých sektorov, ktoré výrazne prispel k nárastu tých príjmov. Boli to hlavne úrokové príjmy, ale podobne aj poplatky. A čo je pozitívne, klesli náklady na kreditné riziko. To znamená miera zlyhávania úverov a samozrejme banky už neboli nútené vytvárať toľko opravných položiek. Pozitívne je určite vývoj v kapitálovej primeranosti. Aj keď samotný ukazovateľ stúpol iba mierne, objem kapitálu stúpol. To je podstatné. Viac ako 40% zisku z roku 2009 bolo ponechaných v bankovom sektore a ešte v roku 2010 v druhom polroku niektoré banky zvyšovali takzvaný Tier2 kapitál, takže posilnilo to tú kapitálovú pozíciu sektora. Pre ilustráciu robili sme aj také porovnanie nášho bankového sektora so zahraničnými. Boli sme sami zvedaví, ako náš sektor vyzerá po tej kríze, pretože už pomaličky to doznieva v tom bankovom sektore. V analýze nájdete celý box a len pre zaujímavosť, sektor vyšiel relatívne pozitívne. Z pohľadu ziskovosti, ako máte možnosť vidieť, český bankový sektor trochu vynikal a slovenský patril k tým najziskovejším, keď to meriam cez ROE alebo ROA. A podobne aj iné ukazovatele - bankový sektor buď bol nadpriemerný alebo okolo priemeru Európskej únie. Či už zoberieme efektivitu, kvalitu aktív alebo kapitálovú primeranosť. Čiže sektor ako taký po kríze vykazuje veľmi dobré hodnoty. To je dôležité hlavne v porovnaní s inými bankovými sektormi. Stručne k iným sektorom, pán Dvořáček už niektoré informácie naznačil. V sektore poisťovní, životné poistenie zaznamenalo určité oživenie záujmu, to sme videli vo viacerých poisťovniach. Neživotné poistenie - naďalej vidíme určitú stagnáciu. Negatívny vývoj hlavne v určitých segmentoch, bola tam pomerne silná konkurencia. Celkový zisk poisťovní medziročne poklesol. A to je jeden z mála sektorov, kde sme zaznamenali aký-taký pokles. Čo sa týka starodôchodkového sporenia, druhý a tretí pilier, v druhom pilieri nenastali v podstate žiadne zmeny. Ten rizikový profil je stále pomerne nízky, štruktúra majetku sa nemenila a dokonca tie rozdiely medzi tými rastovými, vyváženými a konzervatívnymi sa ešte viac stierali. Čiže v podstate tá výkonnosť bola veľmi podobná v druhom pilieri. V treťom pilieri sme videli určitú zmenu v štruktúre aktív. Viac investovali do akciových fondov, čo sa následne prejavilo na riziku a samozrejme na výkonnosti. V kolektívnom investovaní nenastali extrémne zmeny. V prvom štvrtroku kolektívko ťahali najmä peňažné fondy, následne na konci roka to boli zmiešané fondy, dlhopisové fondy. Do veľkej miery to súvisí so stavom úrokových sadzieb. Pokiaľ máte nízke sadzby, tak peňažné fondy nie sú až tak atraktívne, idete to rizikovejších fondov. Takže preto sme videli ten posun skôr k tým dlhopisovým alebo zmiešaným fondom. Na pravom grafe máte možnosť vidieť porovnanie výkonnosti. Vidíte najvyššiu výkonnosť v roku 2010 dosiahli hlavne akciové fondy, ale bolo to nižšie ako v roku 2009. Trhové riziko vo finančnom sektore, už som to viac menej naznačil - to znamená v bankách, alebo aj v pán Dvořáček to naznačil, to znamená v bankách to je hlavne úrokové riziko v bankovej knihe, riziko protistrany. Riziko protistrany je významné aj vo fondoch DDS alebo aj niektorých ďalších. V poisťovniach je to hlavne riziko nízkych úrokových sadzieb, pretože poisťovne garantujú určité úrokové sadzby a pokiaľ máte nízke sadzby na trhu, tak je

tam určité reinvestičné riziko. Takže ale tým pádom, že už sadzby začali mierne rásť, tak toto riziko pre poisťovne mierne pokleslo. Ďalej by som prešiel na makrostresové testovanie, predpokladám, že toto je pre vás zaujímavé. Už pán Dvořáček spomínal dva stresové scenáre. Prvý je kríza štátu, ponuková inflácia. Len stručne k popisu tých scenárov: Jeden aj druhý scenár predpokladá zhoršenie ekonomickej situácie na Slovensku. To je podstatné, pretože tým, že náš finančný sektor je orientovaný hlavne na domácu ekonomiku, pre nás sú podstatné scenáre, kde sa zhoršuje ekonomika. Takže pri jednom, pri druhom máte možnosť vidieť výrazný pokles ekonomiky v roku 2011 a potom je zmiernenie v roku 2012. To, čo v čom sa odlišuje hlavne vývoj inflácie a vývoj úrokových sadzieb - preto sme aj ten druhý nazvali ponuková inflácia, pretože ku koncu roka 2010 a následne začiatkom roku 2011, videli sme nárast cien komodít, cien potravín, čiže niečo, čo v podstate ohrozuje to oživenie vo viacerých štátoch a nasimulovali sme práve nárast týchto úrokových sadzieb a inflácie. Čiže to je ten základný rozdiel medzi tými dvoma scenármi. Čo sa týka dopadu týchto stresových scenárov, tak ako pán Dvořáček už naznačil, sektor bankový ako taký naznačil, že je odolný voči týmto scenárom. Zaujímavosťou je najmä to, že pri scenári ponuková inflácia, ktorý predpokladá nárast úrokových sadzieb, boli viac postihnuté domácnosti. To, čo sme spomínali, možný nárast úrokových sadzieb sa môže negatívne prejaviť na schopnosti domácností uhrádzať svoje záväzky bankám. Schopnosť sektora odolať týmto šokom je do veľkej miery podmienená aj ich schopnosťou generovať zisk. A to viacmenej sa nám ukazuje, že banky aj v čase krízy sú schopné generovať zisk, pretože sú schopní poskytovať úvery a pri relatívne dobrých maržiach si budovať ten zisk a následne si ho pretavovať do kapitálu. Ostatné sektory, tam môžeme spomenúť najmä DDS. Tam negatívny dopad na DDS by sa očakával najmä v dôsledku expozície voči akciovému a úrokovému riziku. V ostatných sektoroch sme nevideli nejaký výrazný dopad. Pri fondoch kolektívneho investovania to bolo hlavne pri akciových fondoch, kde simulujeme práve pokles akciových trhov a to by sa negatívne prejavilo pri niektorým z nich. Dobré, to bola tá základná časť prezentácie. Čo sa týka zhrnutia trendov, len veľmi rýchlo: Finančný sektor, ako sme spomínali, v roku 2010 ťažil najmä z toho, že ekonomika sa zlepšovala, čiastočne sa stabilizovala situácia na finančných trhoch, čiže to výrazne prispelo k tomu, že sektor dosiahol pozitívnejšie výsledky ako v predošlom roku. V bankách podstatná vec: stúpila ziskovosť. Stúpila viac ako o 100%, čo je veľmi pozitívne. Vytvára to určitý vankúš na zvládanie určitého možného negatívneho vývoja. Oživil sa trh nehnuteľností, pardon vlastne trh úverov na bývanie. To je veľmi dôležité, z toho aj banky nakoniec ťahali. V prípade financovania podnikového sektora - došlo tam k oživeniu a vidíme hlavne oživenie na konci roku 2010 aj z toho, čo nám banky naznačili, aj v tomto sektore tento rok by mal, tento sektor mal zaznamenať určitý nárast financovania. Ostatné sektory sme už spomínali. A z pohľadu rizík, teda ako my sa pozeráme na tieto riziká, najvýznamnejšie je hlavne kreditné riziko podnikov. Tam vidíme problém hlavne v komerčných nehnuteľnostiach, ktorý je veľmi špecifický sektor, hlavne na Slovensku. Nárast úrokových sadzieb v domácnostiach. Vplyv konkurenčného prostredia, keď sme hovorili o určitom neadekvátnom znižovaní úverových štandardov a samozrejme to, čo stále uvádzame, tie aktivity vybraných bánk. Tie stredno- a dlhodobé riziká súvisia do veľkej miery

s tou makroekonomickou prognózou a hlavne s tými rizikami, ktoré sme spomínali na začiatku. Takže dámy a páni, z mojej strany všetko, ďakujem za pozornosť.

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Veľmi pekne ďakujem. Ja len pre vašu - teda, aby ste vedeli funkciu, pán Ličák je vedúci oddelenia analýz z hľadiska obozretnosti na makroúrovni a zároveň by som ešte rada privítala pani riaditeľku odboru Regulácie a finančných analýz, ktorá s pánom Dvořáčkom a pánom Ličákom bude odpovedať na vaše otázky, takže nech sa páči. Páči sa, pán Velecký.

Tomáš Velecký, televízia Markíza

Ja mám otázku - hovorili ste o tom, že bankový sektor je, sa mu znova darí, dvojnásobne vzrástla ziskovosť. Myslíte si, čo by sa mohlo stať v prípade - prvá otázka - čím bol zisk bankového sektora tvorený nejakou percentuálne, to znamená koľko dokázali banky zarobiť na poplatkoch, koľko práve na tých úrokových rozdieloch medzi vkladmi, úvermi. Pýtam sa aj na retail, keďže to sú naši diváci. A druhá otázka - plánované zavedenie bankovej dane ministrom Miklošom, čo by mohlo urobiť vlastne, máte nejakú analýzu, čo by mohlo urobiť s bankovým sektorom na Slovensku, to znamená, či by prehodnotili svoju nejakú cenovú politiku banky alebo by zalomili rukami a zmierili by sa s tým, že ich zisky pôjdu dole, ale to asi nie. Ďakujem.

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík finančného trhu NBS

Dobre, pokúsim sa na prvú otázku. Už sme to naznačovali, aj ten graf napravo to vlastne ukazuje, tu je štruktúra, zmeny v štruktúre ziskovosti, teda čo a ako prispievalo k nárastu ziskovosti. Už sme to aj hovorili, retail bol dominantný - to znamená banky zarábali jednak na tých úrokových maržiach, to znamená stúpla výnosovosť retailových úverov. A to súvisí hlavne s tým, že dávali podstatne viac úverov. To znamená, sadzby napriek tomu, že nešli výrazne hore, ale čím viac úverov dáte, tak tým máte viac úrokové príjmy, čiže ťažili z toho. Na strane vkladov klesla nákladovosť. To znamená, ten nárast konkurencie, ktorý sme videli aj pri vkladoch v poslednom štvrtroku, sa zatiaľ na výsledku ešte neprejavil, čiže banky ťažili práve z tejto situácie, čiže tie marže boli zaujímavé. Ale keď sa pozriete, výrazne stúpili aj poplatky, provízie z retailových operácií, to takisto pomohlo. Čiže banky zvyšovali túto formu príjmov a to im pomohlo. Pri podnikoch tam až tak veľa na tom nezarábali. Jednak poklesli úrokové príjmy a poklesli čiastočne aj príjmy z poplatkov. Čiže gro toho príjmu, ktoré banky, o ktoré zvýšili tú svoju ziskovosť, práve prichádzalo z retailových operácií. Takže to je tá prvá časť.

Vladimír Dvořáček, výkonný riaditeľ Útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS

Ja budem odpovedať na otázku, ktorá sa týka bankovej dane. Čo sa týka bankovej dane, musíme si ešte chvíľu počkať. Práve tento týždeň bude predmetom rokovania vlády, ale ten návrh v zásade poznáme. Ten návrh, treba povedať, že vychádza z tých európskych návrhov, ktoré sa komunikujú aj na

úrovni Európskej únie. A to, že tá banková daň, alebo tou bázou, z ktorej bude vypočítaná tá banková daň je strana pasív po odrátaní chránených vkladov a vlastných zdrojov bánk. To znamená, že z tohto sa dá aj vyvodit' ten možný dopad, ktorý tam bude. Čiže väčší dopad to samozrejme bude mať na tie banky, ktoré sú orientované na ten podnikový sektor, na ten corporate, pretože ten bude práve zdane- ný. Čiže z tohto pohľadu sa treba na to treba pozerat', ktoré banky sú viac retailovo orientované a ktoré sú viac orientované na podnikový sektor. Čo môžeme konštatovať, že určite sa dá očakávať, že zave- denie bankovej dane bude mať dva vplyvy - a to, že bude mať istý vplyv na zníženie ziskovosti ban- kového sektoru a takisto bude mať vplyv aj na istú zmenu správania sa bánk. A v konečnom dôsledku to môže mať aj vplyv na nejakú zmenu štruktúry tých podielov bánk na slovenskom bankovom trhu.

Martina Kláseková, TREND

Ja by som chcela k tej dani ešte tak všeobecnejšie. Aký je vôbec váš názor k tomu, že Slovensko má zaviesť túto daň skôr ako Európa? Ďakujem.

Vladimír Dvořáček, výkonný riaditeľ Útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS

My sme vlastne postoj k bankovej dani už prezentovali. Národná banka tento svoj postoj už vyjadrila viackrát, čiže ten postoj sa nemení. My samozrejme sa pozeráme na tú tvorbu legislatívy a toho formá- tu a tej schémy, ktorá vzniká na európskej úrovni, ale vnímame ten návrh, ktorý predkladá minister- stvo financií, že nejde iným smerom, ale ide tým istým smerom, akým spôsobom sa táto záležitosť pripravuje na úrovni Európskej únie. My sme povedali v minulosti jednu dôležitú vec, že nemáme pocit, že by bolo správne, aby ten výnos z tej bankovej dane išiel do štátneho rozpočtu. Ten návrh, ktorý je predložený dnes ministerstvom financií neobsahuje takýto návrh. Tiež sa tam hovorí o tom, že to pôjde do osobitného fondu, respektíve do štátnych finančných aktív. To znamená, že tie zdroje, ktoré budú plynúť z tej bankovej dane, nebudú skonsumované. Ďakujem.

Štefan Meszároš, Plus jeden deň

Ja by som sa chcel spýtať - hovorili ste o riziku rastu úrokových sadzieb. V akom rozpätí, ak k tomu dôjde?

Marek Ličák, vedúci oddelenia analýzy rizík finančného trhu NBS

No priznám sa, toto neviem v akom rozpätí budú úrokové sadzby rásť. No model áno, ale nemáme tu čarovnú guľu, z ktorej by sme boli schopní predikovať zvyšovanie úrokových sadzieb. To, čo my ro- bíme, na základe určitých aktuálnych úrokových sadzieb na medzibankovom trhu, na základe sadzieb na štátnych dlhopisoch, prípadne iných faktorov, sme schopní odhadnúť, ako by sa banky správali voči klientom. Ale nie je to model, ktorý by vám povedal dopredu, ako sa sadzby budú správať. Pretože to sa nedá modelovať. Vy to môžete teoreticky na základe minulého správania, ale to správanie sa stále mení, predpoklady sa menia, čiže to by bola troška taká špekulácia. To, čo sme vám ukázali v tom

grafe, hovorím, bolo na základe minulého správania, ale už v období, keď sme poznali vývoj napríklad medzibankových sadzieb, EURIBORu alebo štátnych dlhopisov. Takže trochu iný pohľad na to.

Petra Pauerová, hovorkyňa NBS

Nemáme žiadne ďalšie otázky - dobre, tak ja vám veľmi pekne ďakujem. Ďakujem pánovi Dvořáčkovi, aj pani riaditeľke Čilíkovej, pánovi Ličákovi za prezentáciu a prajem vám príjemné prežitie veľkonočných sviatkov. Dovidenia.